

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **V. P.**, zastoupené JUDr. Alenou Strnadovou, advokátkou se sídlem Tovaryšský vrch 1358/3, 460 01 Liberec, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 7. 4. 2004, č. j. OAM-1317/VL-11-12-2004, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 10. 2004, č. j. 59 Az 87/2004 – 19,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 7. 4. 2004 žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. 10. 2004: ztotožnil se totiž se závěrem žalovaného, že žalobkyně opustila svou vlast v obavě před neznámými osobami, které se od ní dožadovaly splacení dluhu jejího manžela. Tyto skutečnosti ani podle soudu nesvědčí o pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, a žalovaný tak rozhodl správně.

V kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu namítla žalobkyně (stěžovatelka) vadu řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“] spočívající v tom, že soud jí v rozporu se zákonem neumožnil účast v žalobním řízení: nebyla jí totiž doručena výzva podle § 51 s. ř. s., resp. pokud jí nějaké písemnosti od soudu doručeny byly, stěžovatelka jim nerozuměla, protože nebyly sepsány v jejím mateřském jazyce. Tato vada přitom mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé.

Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem stěžovatelka požádala o to, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka jednak tvrdí, že jí nebyla doručena výzva podle § 51 s. ř. s., čímž jí soud znemožnil „účast v řízení“ (míní se patrně účast na jednání; účastníkem řízení o žalobě totiž stěžovatelka nepochybně byla od okamžiku, kdy její žalobní návrh došel soudu, až do právní moci rozhodnutí o žalobě). Toto tvrzení je však nepravdivé. Jak plyne ze soudního spisu, soud se stěžovatelky otázal v přípisu ze dne 26. 7. 2004, zda souhlasí s rozhodnutím o věci bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.; poučil již též o tom, že pokud s tím do dvou týdnů od doručení přípisu nevyjádří nesouhlas, má se za to, že souhlas byl udělen. Doručenka založená ve spisu svědčí o tom, že stěžovatelka převzala zásilku obsahující mj. tento přípis osobně v Pobytovém středisku Zastávka dne 16. 8. 2004, což stvrdila svým podpisem.

Jak stěžovatelka dále uvádí, její zákonná práva byla porušena též tím, že písemnostem od soudu vyhotoveným v češtině, které převzala, nerozuměla; zdejší soud ovšem žádné porušení stěžovatelčiných práv neshledal. K tomu, aby soud mohl komunikovat s účastníkem v jeho mateřském jazyce odlišném od jazyka českého, by bylo třeba ustanovit tlumočníka; to však soud činí jen tehdy, vyšla-li potřeba ustanovit tlumočníka v řízení najevo (§ 18 odst. 2 občanského soudního řádu, § 64 s. ř. s.). Tato podmínka významně zužuje pomyslnou množinu cizinců vystupujících v řízení před soudy na území České republiky a plyne z ní, že ne ve všech případech, kdy je mateřštinou účastníka řízení jiný než český jazyk (tedy kdy je účastníkem řízení cizinec), je dána povinnost soudu ustanovit takovému účastníku tlumočníka. Tato povinnost vzniká soudu zpravidla tehdy, pokud o to účastník řízení požádá a pokud by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem. Potřeba tlumočníka musí být zcela zjevná a musí z řízení vyplynout sama: není na soudu, aby ze své vlastní iniciativy zjišťoval, zda jsou naplněny podmínky ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. Z žádného právního předpisu nelze dovodit povinnost soudu zasílat účastníkovi řízení překlad rozhodnutí či jiných písemností do jiného jazyka, a to ani tehdy, je-li takový účastník žadatelem o udělení azylu. Tento formální znak účastníka řízení totiž nepostačuje (v tom se řízení před soudem liší od řízení o žádosti o udělení azylu před žalovaným, v němž má účastník řízení ze zákona právo jednat v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět, a žalovaný mu za tím účelem poskytuje bezplatně tlumočníka na celou dobu řízení – § 22 zákona o azylu): naopak je nutné, aby byl naplněn znak materiální, totiž zjevná potřeba tlumočníka právě v konkrétním případě.

Taková potřeba nicméně v řízení se stěžovatelkou nevyvstala. Z obsahu spisu je patrné, že stěžovatelka sepsala svůj žalobní návrh azbukou; soud ji proto usnesením

ze dne 29. 4. 2004 (vyhotoveným v češtině) vyzval mj. k předložení překladu žaloby do českého jazyka ve lhůtě jednoho měsíce. Toto usnesení převzala stěžovatelka osobně dne 19. 5. 2004 a dne 3. 6. 2004 podala k poštovní přepravě překlad svého podání do obstojné češtiny; ten byl soudu doručen následujícího dne. S ohledem na tuto skutečnost neměl soud důvody pochybovat o schopnosti stěžovatelky porozumět úředním písemnostem vyhotoveným v českém jazyce a zajistit si kontakt se soudem v českém jazyce.

V povinnostech ani v možnostech soudu není zajišťovat účastníkům řízení automaticky komfort úřední komunikace v jejich mateřském jazyce. Pokud se cizinec rozhodne žít na území státu, jehož jazyk není jeho jazykem mateřským, musí být srozuměn s tím, že komunikace s orgány státní moci, zejména písemná, bude probíhat právě v tomto jiném jazyce. Zvláště za situace, kdy cizinec podá jakoukoliv písemnou žádost a předpokládá písemný kontakt s orgány, které o ní rozhodují, je v jeho vlastním zájmu dbát svých práv a dát najevo, že je mu v řízení třeba tlumočníka. To stěžovatelka neučinila, a Nejvyšší správní soud proto její námitce nepřisvědčil.

Stěžovatelka se svou námitkou tedy neuspěla. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně (stěžovatelka) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. srpna 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu